
Stilstaan, gedenken en doorgaan.

We leven op dit moment in een wel heel bijzondere tijd. We zijn getuigen van ontwikkelingen die diepe sporen in onze samenleving trekken. Er wordt geschiedenis geschreven, en wij maken er allemaal in meer of mindere mate deel van uit. De natuur die ontluikt dit voorjaar en die zich nergens wat van aantrekt en zich na de rust van de winter weer in alle uitbundigheid laat zien en ervaren. Het is daarom zo onwerkelijk dat we overdonderd worden door een onzichtbaar virus dat alles en iedereen op de kop zet en ons weer tot de zin van het leven en de samenleving brengt. Ook de tijd van herdenken en vieren beleven we op een heel andere wijze dan we de laatste 75 jaar gewend waren. Het gedenken van de mensen die hun leven voor onze vrijheid hebben gegeven vieren we op een ingetogen wijze dit bijzondere jaar 75 jaar na het einde van de tweede wereldoorlog. Zij die toen voor ons hebben gestreden verdienen het om nooit te vergeten. Iedereen kent de verhalen in de eigen familie over die beangstigende tijd en dat er toen mensen waren die alles er voor over hadden om ons onze vrijheid weer terug te geven. Op 5 mei vieren we zoals altijd de bevrijding. Ook dit verdient het om bij stil te blijven staan. Het is een groot voorrecht om met elkaar in vrijheid en vrede te leven en te werken. Gezien alle oorlogen en andere vormen van onderdrukking die in de afgelopen 75 jaar zijn voorbijgekomen, verdient het om erbij stil te blijven staan dat dit voor ons een groot voorrecht is om in vrijheid te leven en te werken.

Zonder geschiedenis geen toekomst wordt er wel eens gezegd. In deze tijd van grote welvaart waarin we denken dat alles maakbaar is, maakt dat we wel eens onverschillig worden. Nu we hard met de realiteit van de afgelopen tijd geconfronteerd worden en we beperkt zijn in onze bewegingsvrijheid geeft ons dit de tijd om hierover na te denken. Wat zijn we gezegende mensen dat we in deze tijd leven! Met de huidige kennis op medisch gebied en de nieuwe media kunnen we met elkaar deze nare periode ook weer overwinnen. De huidige situatie geeft ook weer nieuwe kansen en mogelijkheden voor de tijd na deze coronacrisis. Wellicht komen we op gedachten dat de verworvenheden die we hebben helemaal niet zo vanzelfsprekend zijn dan dat we menen te denken en te ervaren. Toen het Joodse volk zich aan de onderdrukking van de Egyptenaren ontworstelde en de woestijn introkken, hebben ze ook een periode van 40 jaren omgezworven voordat ze in het beloofde land Kanaän kwamen.

Laten we goed op elkaar passen en met elkaar er wat van gaan maken in de komende tijd. Het is aan de overheid om hier een leidende rol in te spelen. Wij wensen hen veel wijsheid toe bij het nemen van de juiste beslissingen om de samenleving weer kleur te geven. Als doarpstsjerke Mantgum & Skillaerd kunnen we daarin mogelijk ook een rol spelen. Nu er geen zondagse diensten worden gehouden missen we het fysieke contact. De laatste weken proberen we via de wekelijkse nieuwsbrief toch een beetje het contact met elkaar te houden. We zien ernaar uit u allen weer te ontmoeten als we weer in de kerk kunnen samenkomen om te vieren en te delen. Alle goeds en blijf gezond!

Rinse de Groot.

Geestelijke wapenrusting

Israël staat in de bijbelse verhalen model voor alle grote en kleine samenlevingen, tussen wereldbevolking en de kleinst mogelijke samenleving van twee mensen. In die verhalen is Israel geen etnische groep die tussen bepaalde grenzen woont, maar een geloofsgemeenschap die zich laat aanspreken op het kompas dat niet door die gemeenschap is gemaakt, maar van hogerhand gegeven: de Tora, levenslessen voor onderweg.

Israël wordt aangevallen door de Amalekieten en dan is het menens. Het is oorlog. Dat is het niet alleen als wij bedreigd worden met zichtbare wapens. Er zijn ook onzichtbare bedreigingen; virussen bijvoorbeeld. Er zijn ook voor ons onzichtbare mensen die daardoor het eerst bedreigd worden. Mensen in vluchtelingenkampen of de mensen zonder huis en werk in ons eigen land. Het meest onzichtbaar zijn bedreigingen die wij niet meteen als bedreiging ervaren: onze gewenning aan onze eigen eenzaamheid; de isolatie waarin wij onszelf plaatsen, ook zonder virus.

Wat is de rol van een leider als het oorlog is? Wat doet Mozes? Hij begint met delegeren.

Jozua moet een aantal mannen bij elkaar roepen en met hen ten strijde trekken tegen het goed uitgeruste leger van Amalek. Dat lijkt op een gevecht van een muis tegen een olifant. En Mozes? Hij gaat boven op een heuvel staan met in zijn hand de staf van God. Dat lijkt op machteloze bezwering van een hopeloze zaak door een primitieve medicijnman. Al met al een idiote vertoning. Dit beeld is een creatieve kritische kanttekening bij onze oorlogen. "Wapengekletter is een hele dure omweg naar de onderhandelingstafel", zegt een kolonel die elke zondag naar de kerk gaat. De schrijver van de brief aan de mensen van de weg in Efeze (6) zegt het zo:

Neem de wapens van God op om je weerstand te verhogen; de waarheid als riem, gerechtigheid en vertrouwen als schild, sandalen die van vrede zijn gemaakt en het zwaard van het gesproken en geschreven woord

De traditie biedt voor deze zondag Psalm 23, een psalm die iedereen kent, over de Heer die mijn herder is. In die Psalm wordt er van alles gezegd door het schaap dat zijn herder bezingt, maar nu is van belang dat die herder een stok, een staf heeft. Het schaapje zingt in dit lied dat die staf hem troost geeft. Ik snap daar niets van en daarom vraag ik het aan een hedendaagse herder op de Drentse hei. Zij vertelt mij dat een herder een stok nodig heeft om de zwakste uit de kudde te beschermen. Als er gevaar dreigt van buiten (bijvoorbeeld een wolf) dan slaat de herder met

Psalm 23

hertaald door Karel Eykman.

*Was ik een schaap, was Hij mijn herder,
was ik een schaap, Hij bracht mij verder
naar 't frisse gras en even later
waar water was, fris helder water
naar de overkant, naar het beloofde land,
waar je drinken kon zo van de bron.*

*En was ik stom, ging ik verdwalen,
Hij keerde om om mij te halen.
Ik wist: zolang als Hij er bij was
was ik niet bang, als Hij maar bij mij was
aan de overkant, in het beloofde land,
waar je drinken kon zo van de bron.*

*Hij leidde me dan langs diepe ravijnen,
ik schrok niet van gevaarlijke zwijnen.
Hij hield mij ver van wilde dieren,
Hij hielp me door heel diepe rivieren
naar de overkant, naar het beloofde land,
waar je drinken kon zo uit de bron.*

*Ik voelde me goed, kon op Hem bouwen,
ik kreeg weer moed, had weer vertrouwen,
was ik een schaap, was Hij mijn herder,
was ik een schaap, Hij bracht mij verder
naar de overkant, naar het beloofde land,
waar je leven kon vlak bij de bron.*

haar stok op de grond, of zij zwaait er mee door de lucht om de bedreigers weg te sturen. In het ergste geval geeft zij ze er een tik mee. Ik noteer bij het verhaal uit Exodus (17: 8-16) dat de leider niet alleen delegeert en verantwoordelijkheden deelt, maar ook van zichzelf afwijst naar de Herder van Israël, die "sluimert noch slaapt" en altijd zoekt naar dat ene schaapje dat is weggelopen of verdwaald en dat nu de bescherming van de kudde mist. Leider Mozes valt wèl bijna in slaap tijdens de strijd en daarom moet hij worden ondersteund door twee anderen. De staf van de herder van Israël kan kennelijk aardse leiders te zwaar worden. Het goede nieuws is, dat deze strijd wordt gewonnen onder leiding van iemand die zijn kracht buiten zichzelf zoekt en dat anderen toeschieten om hem te steunen. Samen ben je sterk.

In het evangelie naar Johannes (10: 1-10) is niet het schaap aan het woord, zoals in Psalm 23, maar de herder zelf. Omdat schapen wel eens wat in de war raken van al die herders die roepen dat zij De Herder zijn, helpt de herder zijn schapen onderscheid maken. Hij zegt: ik kom altijd door de voordeur naar binnen, openlijk. Ik heb niets te verbergen. Daaraan herken je mij. Nephherders komen altijd door de achterdeur binnen, of ze klimmen zelfs door het raam. Dat betekent dat ze heimelijk werken, hondsbrutaal zijn en niet iets komen brengen, maar wel zich iets komen toe-eigenen dat niet van hen is. Als je iets graag wilt hebben, bel je aan bij de voordeur en dan vraag je beleefd naar het voorwerp van jouw begeerte. De eigenaar kan jou toestemming verlenen maar hij mag ook weigeren. Fair toch? De herder die dit verhaaltje vertelt, heeft van zijn kant weinig moeite om de schapen uit zijn kudde te herkennen. Hij loopt gewoon naar buiten, het leven in. Wie hem volgt, hoort bij hem. Een kind kan de was doen.

Voor de kinderen van 4 tot 99 jaar.

Als je (nog) niet kunt lezen, wil misschien iemand Psalm 23 aan jou voorlezen.
Het schaap uit dit lied weet, dat zijn herder hem altijd vindt als hij zou verdwalen.
Ben jij wel eens verdwaald? Weet je nog hoe dat was? Wie heeft jou toen thuis gebracht?
Heb jij wel eens iemand gevonden die verdwaald was of iets gevonden dat iemand was verloren?
Hoe is dat afgelopen?

Tot volgende week!
Willemien Keuning.

"De Hear is myn Hoeder"

Dat staat op de aankondiging van het overlijden van

Geertje Wijnja- Wijnia,

*geboren in Gersleat op 17 oktober 1926
overleden op 24 april 2020*

Op woensdag 29 april werd zij herdacht in Andringastate te Marsum. Een groot aantal Mantgumers bracht de laatste eer door haar uitgeleide te doen toen de stoet het dorp uit reed. De klokken van de kerk werden geluid. De familie liet weten, dat dit eerbetoon hen diep heeft geraakt.

Op de website www.betink.nl kan het condoleance register worden getekend.